

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 240 K
Félévre 120 K
Negyedévre 60 K
Egy órára 20 K
Egyes szám ára 80 fillér.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilityeva (Zápolya)-u. 1. Telefonszám 21.

MEGJELENIK MINDENNAP, VASÁR-
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Nagybecskerek, 1920.

XLIX. évfolyam, 13. szám.

Vasárnap, január 18.

Világpolitikát kér

az évtizedes krajcárkalmárkodásban elcsigázott emberiség, középkori látókörön túli elvonatkozást követel egy porbaomlott világnézet romjain. E szűkkebiü rövidlátás költségeit megfizette már a világ, hadd jöjjön im' a szociológia messiása, aki áthidalja a zsigori koldus-múlt és a törvényszerű logikán alapuló nagy-igéretü-jövő közötti roppant különbséget. Kérjük, hívjuk, követeljük az új Gondolatot, hogy jöjjön, hogy szabadítson meg bennünket a gonosztól...

De nem. Nem lehet még hinni, nem lehet még remélni. Pedig beh jó lenne félredobni örökre minden pártpolitikát, krajcároskodó irigységet, sápitózó gögőt, fogvacogó konjunktúrázást, elfelejteni azt a rossz, rémes lidércnyomást: a múltat, s újjászületni, új teremtődni, újjáteremteni! Tisztán, ép testtel, egészséges lélekkel menni a nagyszerű jövő felé!

Igen, ez mind jó volna. Közben azonban még a múlt ül diadalokat. Fennhőjázón trónol még az átkos kenyéririgység, megközelíthetetlen magasan lakik még a kezeket ökolbeszorító ok-talan, esztelen kicsinyesség, — aminek pedig pusztulni kellett volna régen!

Világpolitikát: okos, egészséges, modern eszmeépületet, minden kicsinyesegen felülemelkedett kiegyenlítő munkát követel a társadalom mindama berendezése, amit a nagy kataklizma gyökerestől megforgatott: Földgazdaság, ipar, kereskedelem, közlekedés, irodalom, iskola, népegészségügy — mind, mind reneszánszokat várják. Tiltó parancsszóval riaszt vissza a társadalom vasövetkezetességü tudománya minden gondolkodó elmét attól, hogy a régi kerekcsapáson haladjon tovább.

Mikor, mikor lesz hát változás? Mikor hullnak le a kollektív embercsoportokat: nemzeteket, népeket egymástól elválasztó bilincsek? Mikor fognak egymásra találni azok, akik eltévedtek; mikor szeretik meg egymást azok, akik eddig animalis dübhel marcangolták az embertestvért? Mikor térnek vissza az új Cincinatusok az ekeszarvához, a Franklinoék a dolgozó szobájuk békés-meghitt csöndjébe; mikor veti már le zord Mars tizedecenniumos fegyverzetét, hogy egy új, boldogabb korszak küszöbén a szorgalmas polgári munka íógájával cserélje fel?

Mikor, óh mikor?!

Csak tíz nap múlva adják át a magyar békefeltételeket.

Bécs, jan. 16. A bécsi távirati iroda a forrás megnevezése nélkül a következő párisi táviratot közli:

Noha több lap azt jelentette, hogy a magyar békeszerződést csütörtökön adják át, jól informált körökben azt hiszik, hogy ez a szertartás csak tíz nap múlva mehet végbe. A jóvátételről szólv, valamint a katonai rendelkezéseknek állítólag bizonyos módosításokat vegeztek, amelyek új szövegezést tettek szükségessé.

A magyar delegáció addig előkészíti azt az ellenjegyzéket, amelyet a békefeltételek átadása után Budapesten fognak véglegesen kidolgozni. Nem hiszik, hogy azokat az intézkedéseket, amelyeket a konferencia megállapított, a jegyzék-váltás tartamán lényegesen megváltoztatták. Még nem bizonyos, hogy Magyarország is kimondottan, mint köztársaságot ismerik el, mint ahogyan Ausztriával történt. Lehetséges hogy a delegáció már a béketárgyalások során felveti a monarchikus államforma kérdését.

Páris, január 16. A legfelsőbb tanács kedden délelőtt a külügyminiszterium palotájában Cambon elnöklésével ülést tartott. Az ülésen sem a francia, sem az angol, sem az olasz miniszterelnökök nem volt jelen, mert más irányú elfoglaltságuk távol tartotta őket. Megjelentek Curzon, Wallace és Matsui. A legfelsőbb tanács tudomásul vette a magyar békeszerződés megszerkesztésére kiküldött bizottság jelentését a jugoszláv kormány által előterjesztett kérdés tárgyában.

A legfelsőbb tanács úgy találta, hogy az 1868. évi kiegyezés nem olyan természetű, amelynek következtében módosítani kellene a magyar békeszerződés már megállapított határozmányait. A legfelsőbb tanács a cseh kormány kérésére elhatározta, hogy módosítani fogja a magyar békeszerződés 207. cikkét, amely Cseh- és Lengyelországnak Magyarországra való szénkiezolgáltatásáról szól.

Franciaország főbiztost küld Budapestre.

Páris, jan. 16. A Havas-ügynökség jelenti: A Journal szerint Varsóban a francia követséget nagykövetséggé változtatják át. Szt. Aulaire, Franciaország bukaresti követe lesz a varsói nagykövet, Pralon, a mostani varsói követ, a krisztianiai követség vezetését veszi át, az ottani követ, Ducet, pedig Budapestre kerül mint francia főbiztos.

280 milliárd kell Európa pénzügyeinek szanálására.

Londonból jelentik: Sir Paish Anglia pénzügyi képviselője, aki most érkezett Amerikába, 280 milliárd franknyi hitelt fog kívánni az európai pénzügyek egyensúlyának helyreállítására. Sir Paish azt javasolja, hogy adjanak ki nemzetközi kötvényeket az említett értékben a népszövetség tagjainak garanciája mellett. A kötvények 4 százalékkal kamatoznak, egy százalékot amortizációra fordítanak. A visszafizetés 40 év alatt történik. Paish szerint Anglia 40 milliárd frankért vállalhatna garanciát. E nemzetközi kölcsönből 80 milliárdot nyersanyagok vásárlására, 80 milliárdot az elpusztított vidékek helyreállítására,

120 milliárdot pedig külföldi kölcsönök visszafizetésére fordítanának. Paish azt hiszi, hogy az általa javasolt pénzügyi művelet automatikusan helyreállítaná a váltóárfolyam normális állását.

Borzalmas katasztrófa a tengeren.

Hétszáz utas a vízbe fulladt.

Luganó, jan. 16. Az óceánon ismét borzalmas katasztrófa történt, mely méreteiben hasonlít a Titanic szerencsétlenségéhez. Egy hatalmas olasz gőzös, a Mafalda, mely Amerikából volt visszatérőben Génua felé, utközben aknába ütközött és hétszáz utasával elsüllyedt. A génuai kikötőhatóságok eddig még nem adták ki jelentést a rettenetes szerencsétlenségről és hivatalos helyről sincs még megerősítve a katasztrófa hire, de génuai hajóskörökben teljes bizonyossággal állítják, hogy a hatalmas hajó elpusztult, sőt a szerencsétlenség részleteit is határozott formában terjesztik.

Weymouth, jan. 16. A Treevel gőzös, amely Kalkuttából kender- és ércrakománnyal tartott Anglia felé, Weymouthnál zátonyra futott. Hír szerint harminchárom ember a tengerbe fullt, hét embert megmentettek.

A spartacusok puccsa Berlinben.

Véres harc a birodalmi gyűlés palotája körül. Harminc halott, száznál több sebesült.

Berlin, jan. 16. A német független szocialisták és kommunisták tömeges tüntetéssel akarták megakadályozni azt, hogy a nemzetgyűlés az üzemi tanácsokra vonatkozó törvényjavaslatot elfogadja. A javaslat tárgyalása tegnap kezdődött volna, de azí oly nagyszabású, véres tüntetés akadályozta meg, amely a korábbi spartacus harcok borzalmasságára emlékeztet.

A kommunisták már napokkal ezelőtt a leghevesebb agitációt fejtették ki s híveiket felszólították, hogy szabotázzsal tegyék lehetetlenné a javaslatot s ellenőrzési jogot követeljenek az egész ipari termelés felett. Az agitációnak tegnap azután véres összeütközés lett az eredménye.

A berlini zavargásokról következő jelentéseink vannak:

Bécs, január 16. A Korrespondenz Herzog-hoz ma reggel érkezett tudósítás szerint a birodalmi gyűlés épülete előtt történt összeütközésnek 33 halottja és 118 sebesülte van. Tekintettel arra, hogy sok a súlyos sebesült, lehet, hogy a halottak száma még növekedik. A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett, hogy a nemzetgyűlés mai ülése alkalmából minden tüntetés kísérletét már csirájában elfojtsa. A független szocialisták mindazonáltal folytatják lázító munkájukat és újból felszólították híveiket, hogy ma is gyülekezzenek a nemzetgyűlés palotája előtt. Emiatt aggodalommal várják a mai eseményeket.

Bécs, jan. 16. Késő éjszakáig 30 halottat és igen sok sebesültet számítottak össze. Azok a csapatok, amelyek tegnap

a tömegre löttek, nem a régi Noske-csapatok voltak, hanem új rendőri szervezetek, az úgynevezett zöld közbiztonsági csapatokhoz tartoznak.

A zavargást az okozta, hogy a felázított kommunisták csoportjából azt kiáltották: „Üssétek le a Noske embezeit!” A rendőröktől erőszakkal vették el a puskát, a kezigránátokat és az oldalfegyvert, majd bottal és puskaaggal verték a feyvertelen rendőröket, amíg összeestek. Mások a rendőröktől elvett fegyverekkel vaktában lövöldöztek a tömeg közé szorult rendőrökre.

Azok a rendőrök, akiket a tömeg körül fogott, mind le voltak fegyverezve és legnagyobb részük súlyos sebet kapott az ütlegeléstől. Sokat meg is szurkáltak. Amikor a géppuskák működni kezdtek, örült menekülés támadt. Borzalmas jelenetek játszódtak le, amelyek hasonlítanak a múlt évi utcai harcok során lefolyt incidensekhez. Ezren és ezren földrevetették magukat és mint a gyíkok csuszak az utca sarában. Mások vad futásban rohantak át a földön fekvőkön. Szanaszét heverték a jajgató sebesültek és férfiak, akiknek jajveszékése még ijesztőbbé tette a helyzetet.

Berlin, jan. 16. Wolff-jelentés. Az illetékes hatóságok gondoskodtak arról, hogy a birodalmi gyűlés épületén kívüli minden egyéb középületet is megvédjenek mindenféle támadástól és a közforgalmat se zavarhassa meg semmi. A mindennapi élethez szükséges üzemek fenntartását rendőri segítséggel biztosították.

LEGUJABB

A nagybecskereki jugoszláv sajtóiroda déli jelentései.

Páris, jan. 16. Sándor trónörökös e hó 14-én a Continental-szállóban ebédet adott Lloyd George és az angol pénzügyminiszter tiszteletére. Az ebéd a mi delegációk tagjai is résztvettek.

Páris, jan. 16. Nitti, Clemenceau, Lloyd George jan. 14-én délelőtt és délután is tárgyaltak az albániai, fiumei és adriai kérdést. Délután meghallgatták a mi delegációk tagjait is. Mivel a nagyhatalmak kormányelnökeinek tárgyalásait titokban tartják, a lapok különféle kombinációkat hoznak. Ezen kombinációk szerint a tárgyalások valami kompromisszumról folynak, amely szerint Dalmáciát az S. H. S. királysághoz csatolják, míg az elismerné Fiume és Zára olaszságát. A „Temps” elismeri, hogy ezen kompromisszumot nem fogadták el és hozzáfűzi, hogy az ország Albánia nagyobb részét a Szakuntarit követeli. A „Journal des Débats” írja: Ugy látszik, hogy a jugoszlávok Friaulára és Trieszire nem tartanak igényt, azonban erősen követelik a dalmát szigeteket és Quarnerót. Egy ütközőállamot nem szívesen látnának, azonban az olaszok sem lelkesednek érte. Az olaszok Albánia feletti protektorátust követelnek a korfui

kanálistól Szakuntaritig a várossal együtt.

Páris, január 16. (Radio). Kedden összeült a parlament 1920. évi rendes ülésre. Először 445 szavazattal Dechanelt választották meg.

Belgrád, január 16. Tegnap megérkezett Ademár Delkoany belga követ és elfoglalta állását. Sok ideig Délamerikában volt szolgálatban. A legképzettebb belga diplomaták egyike, különösen gazdasági kérdésekben.

Prága, január 16. Klofác miniszter beadta lemondását kedvezőtlen egészségi állapota miatt. A cseh-szlovák nacionalista és szocialista párt megkérte a minisztert, hogy az új választásokig tartsa meg az állását.

Új vadászegylet Nagybecskereken. A napokban alakult meg városunkban a „Hubertus” vadász- és vadvédőegylet, amely főleg németvárosi polgárokból áll. Az alakulás alkalmával az egyesület elnökévé választották dr. Weiterschan Józsefet, alelnök lett Weiterschan János, pénztáros Györi Gyula, jegyző Grassl Ferenc, választmányi tagok Bansch Zsiga, Naszke József és Rosenstengel Péter.

A Nagybecskereki Zenekedvelők Egyletének hétfői hangversenyéről közölt minapi cikkünkben tévedésből kimaradt, hogy a Farkas: Szerénád II. tételében (Román) a hegedűszólót Kadellburger Ede a zeneiskola tanára s az egyetemes zenekar koncertmestere játssza. (U. L.)

HIREK.

A belügyi államtitkár Nagybecskereken. Dr. Jaksits Zsárkó belügyi államtitkár a Belgrádi kormány B. B. B. osztályának vezetője, a tegnapi napon Nagybecskerekre érkezett. Az államtitkár előértekezletet tartott a vármegyeházán a központi- és járási tisztviselőkkel, a polgármesterrel és rendőrkapitányokkal, hogy személyesen tájékozódjék az itteni viszonyokról és közvetlen megismertesse a tisztviselőket a belgrádi kormány intencióival. A vármegyei tisztviselői kart is fogadta tegnap az államtitkár és velük is hosszasan beszélgetett.

A nagybecskereki kereskedelmi és iparkamara teljes ülése. Minthogy Versecz, Fehértemplom, Nagyikinda és Pancsova hozzájárultak a bánáti kereskedelmi kamara létesítéséhez és a kütagokat megválasztották. A kamara vasárnap, január 18-án Nagybecskereken, a Lloyd-társulat helyiségeiben délelőtt 10 órakor teljes ülést tartja. A megválasztott kütagok a következők: Versecz: Györgyevics Jóca, Jovanovics Jóca, Hauser Károly, Fürst Henrik, Kleic Jován, Mijatovics Nika, Agnep Endre és Zopfmann Ferdinánd. — Fehértemplom: Risztics Szvetisláv, Cvetkovics Mita, Reisz Jakab, Klein Ignác, Sefer Száva, Zlatics Vladimir, Weifert Károly és Stifel Rudolf. — Nagyikinda: Bogdán Márkó, Messinger Hugó, Radovics Koszta, Jovanovics Szima, Kojics Szerpje, Bartul Láva, Kernwoisz József és Petrovics Sándor. — Pancsova: Dragomirovics Szvetozár, Stefanovics Brankó, Jovanovics Milán, Mai Róbert, Jonov Szvetozár, Hijeovics Lyubomir, Vagonberger Márton és Spechar Béla.

Meghívó. Felhívatnak a nagybecskereki kereskedelmi és iparkamara bel- és kütagjai, hogy a vasárnap, január 18-án délelőtt 10 órakor a Lloyd-társulat helyiségeiben megtartandó teljes ülésre megjelenni szíveskedjenek. Jovanovics György, kamarai elnök.

Szilveszteri multság Törökbecsén. Törökbecsei tudósítónk írja: Sikertült multságot rendezett szerb szilveszterkor a törökbecsei szerb kereskedő ifjuság. Az estélyen Csiplics Zsarko vezetésével közreműködött a templomi zenekar, Sztaity Szlavko vezetésével pedig a tamburica zenekar muzsikált. Rankovity Jóca hatással szavalt. Utána reggelig tánc.

Kamarai közös ebéd. A Nagybecskereken ma először megjelenő kereskedelmi kamarai kütagok tiszteletére és egyuttal kölcsönös közelebb megismerése céljából vasárnap, január 18-án közös ebédet rendeznek Marcin kaszinó-venéglősnél délben 1 órakor. Mindazok a kamarai tagok, akik hajlandók ezen résztvenni, jelentkezzenek azonnal, lehetőleg még szombaton az elnöknel, illetve a Szerb kereskedelmi társaságnál.

Vasuti baleset a kumáni pályaudvaron. Tegnap, pénteken délután a kumáni pályaudvaron a Nagybecskerekről Szöreg felé menő személyvonat egyik másodosztályu kocsija a tengely kitüzesedése folytán lemaradt. Az utasokat nagy pánik fogta el, azt hitték, hogy vasuti karambol történt. Egy törökbecsei uriember ijedtében leugrott a II. osztályu fülkéből és a lábát bokában eltörte. A nagy fájdalomtól eszméletét veszítette, föltették a vonatra és a törökbecsei pályaudvaron hordágyon elszállították. Hogy ki volt a sebesült uriember, a vonaton utazók nem tudták megállapítani.

A „Régi szerető” műkedvelő előadásáról írt referációból tévedés folytán kimaradt Horváth Mariska és Babinszky Antal neve, akik mindkettőn szintén nagy sikerrel játszottak.

Ellopott álkulcsok. Tegnapra virradó éjjel betörők jártak Engel Ádám nagybecskereki műlakatos műhelyében és elvitték az összes álkulcsokat. Ezek az álkulcsok tudvalevőleg arra szolgálnak, hogyha valamelyik lakást a tulajdonos kulcs híján nem tud felnyitni, akkor hivhatja a lakatosot, aki egy egész álkulcsfüzérrel jelenik meg és addig próbálja, nyitogatja a zárt, míg az felpattanva lehetővé teszi a lakásba való bejutást. Ugyátszik tudta ezt a viszonyokkal ismerős tolvaj, akinek csak az álkulcsokra volt szüksége, mert a műhely berendezése közül mást nem vitt magával, mint két öltözet tanonc-munkaruhát. Egy másik füzérálcusot, amely Wertheim-szekrények kinyitására alkalmas, szintén ott hagyott a tolvaj. A rendőrségnek bejelentették a lopást. A tolvajokat nyomozzák. Ha el nem csipik őket hamarosan, egész bizonyos, hogy néhány álcusos betörés fogja tarkítani rövidesen a rendőri krónikát.

Meghívó. A „Viktória Sport Egyesület” f. hó 18-án a Páris (Pest) szálloda éttermében tartja tisztújító évi rendes közgyűlését. A tagok ezúttal is felkéretnek, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg. A vezetőség.

Roosevelt pónilovának életjáradéka. Amerikából érkező jelentések szerint Roosevelt végrendeletét a napokban felbontották. Kiderült, hogy az Egyesült Államok volt elnöke nem hagyott hátra nagyobb vagyont, mint amit ő maga örökölt. Roosevelt vagyona legnagyobb részét feleségének hagyományozta, de bőségesen gondoskodott mindazokról, akik szolgálatában állottak. Életfogytiglani járadékot biztosított egy kocsisnak és két cselédleánynak, akik éveken át szolgáltak nála, valamint életfogytiglanig gondoskodott öreg, 32 éves pónilováról, amely az elnök valamennyi gyermekének játszópajtása volt. Ez a póni az egész Unióban nagy hírnévre tett szert, amikor az elnök Quentin nevű kisfia, aki később elesett a háboruban, egy napon belovagolt a Fehérháza fel a lépcsőkön, egész Rooseveltt dolgozószobájáig, ahol éppen akkor minisztertanács volt.

Betörés. A Scheinberger mészárszékben a napokban betörő járt, aki elvitt egy fél disznót. A rendőrség a nyomozást megindította.

Kérelem. Az elhunyt Peteki Kovács Vilmos festőművész hagyatékában néhány el nem adott értékes festmény van. Felkérem a nagybecskereki t. műértő közönséget, hogy aki a művész hagyatékából vásárolni óhajt, szíveskedjék hozzámm fordulni. A begyűlt összeget az elhunyt megbízásából Aradon lakó özvegyéhez és árván maradt három gyermekéhez juttatom. Rehorovszky Jenő lap-szerkesztő.

Hirdetés.

114

Önálló gazdasági állást keres 32 éves, nő, 1 családdal, gazdasági iskolai jeles végzettséggel és 7 éves széleskörű gyakorlattal bíró egyén. Állását bármikor betölthetné. — Megkeresések Nagybecskerekre kéretnek, Toldy Ferenc-utca 19. szám alá.

Amerika újra élelmiszert ad Ausztriának.

Megengedik a Németországhoz való csatlakozást?

Glass pénzügyi államtitkár a kongresszustól felhatalmazást kért arra, hogy Ausztriának, Lengyelországnak és Örményországnak nyújtandó élelmiszersegítség céljára 150 millió dollárt fordíthasson.

A Times newyorki távirata szerint az amerikai szenátus pártolja a németek önrendelkezési jogának érdekében tett nyilatkozatot. Az amerikai szenátusban egy idő óta az a meggyőződés hódított, hogy Középeurópa német területeinek meg kell engedni, hogy Német-

országgal egyesüljenek, ha ezt kívánják.

Prága, jan. 16. A cseh köztársaság határmegállapító bizottsága ma folytatta tárgyalását az osztrák köztársaság képviselőivel. Igen sok kérdésben teljes egyetértést állapítottak meg.

Az adófizetők figyelmébe!

Az adóztatás küszöbén szükségesnek tartom a törvény ismertetését és az objektív tájékoztatást.

Fizetendő adónkban összehasonlíthatatlanul a legnagyobb a hadinyereségadó, foglalkozunk tehát mindenekelőtt ezzel.

Az 1916. évi 29. t.-c. értelmében — a mai adóztatás t. i. ennek alapján történik — a háborús években elért jövedelm-többletek hadinyereségadó alá esnek és pedig csak akkor, ha az összjövedelem 13 ezer koronánál nagyobb. Ha valakinek az utolsó békeévekben 10 ezer korona vagyonnál kevesebb volt az évi jövedelme és ma 13 ezer, annak hadinyereségadót fizetnie nem kell, akinek pedig békeidőben 20 ezer korona volt a jövedelme, ma pedig 30 ezer korona, az mindössze 10 ezer korona után fizet hadinyereségadót és ez 500 korona.

Az 1916. évi 32. t.-c. szerint a háború folytán beálló rendkívüli és időleges értékelések az átlagos forgalmi érték megállapításánál figyelembe nem vehetők; következésképp a háború tartama alatt lehetőleg az az érték veendő tekintetbe, amellyel az illető vagyontárgy az 1914. évi első felében bírt. A 29. t.-c. pedig azt mondja: a leltári vagyon értékében a háború okozta áremelkedések folytán előálló emelkedés, ha a leltári vagyon átlaga nem változott, nem veendő nyereség gyanánt számba, akár ki van az nyereség gyanánt mutatva, akár nincs. Ha pedig a leltári vagyon részben vagy egészben a hadi üzleti cégek valamelyikének folyamán értékesítették, az elert vételárból a leltárnak a háború utáni időben az előbbi átlagra való kiegyenlítéséhez valószínűleg szükséges összegeket utólagos elszámolás mellett a hadinyereségadó alól mentesen lehet tartatalkolni. (Lásd: Az adók gyakorlati rendszeres feldolgozását dr. Klug E. és dr. Soltész A.-tól.)

A rendelet tehát védi az adózó felet egy látszólagos haszon utáni igazságtalan adóztatás ellen, amely látszólagos haszon a pénzbevételek csökkenése, tehát devalvációja folytán elöl. A folyamatban levő adóztatásban pedig az adózó fél tájékoztatatlansága folytán, az adóalap legnagyobb része a devalvált koronának a háború előtti koronával al pari számításából származik.

Ha nekem a múlt évben 1000 dollárom volt, akkori 20 ezer korona értékben és ma is meg van ugyanezen 1000 dollár, de a mai 100 ezer korona értékben, ez még nem jelenti azt, hogy meggyazdagodtam, ez még nem ad 80 ezer kor. hasznötöbbletet adóztatási alapul; hanem sokkal inkább azt jelenti, hogy az, akinek a múlt évben 20 ezer koronája volt és ma is 20 ezer koronája van, annak ma csak 1/5-öd résznyi a vagyona, mint volt a múlt évben. Az a paraszt ember, akinek a háború előtt 100 hektoliter bora volt 4 ezer koronát számlálva és ma is 100 hektoliter bora van 80 ezer korona értékben, az ma egy gombbal sem gazdagabb, mint

volt a háború előtt; épen úgy nem gazdagabb az az üzletember felig üres stelázsikkal ám ez 200 ezer korona értékben, sőt gazdagabb ember volt a háború előtt 20 ezer korona áruaktárral, de teli stelázsikkal.

A pénz egy csereforgalmi eszköz, amelynek akkora az értéke, mint amennyi a bevásárlóképessége. Hogy ma koronának hívják azt, amit azelőtt öt fütérnek, az még nem lehet adóztatási alap; csak a tényleges haszon szolgálhat adóztatási alapul, már pedig a ma koronájából csak egyhuszadrész tény és tizenkilenc-huszadrész illúzió.

Az utóbbi években és ezúttal is azt tapasztaljuk, hogy minél alacsonyabb a korona valutája, annál több vagyont tulajdonosoknak az adózó polgárnak, azaz a „ma” 100 fillérrel megirt 5 filléressel mérik ugyanazt a vagyont, amit a háború előtt a 100 fillérrel megirt 100 filléres koronával mértek, pld. az üzletember háború előtti vagyonának alapjául veszik akkori üzleti könyveit és mérlegének a kimutatásait az akkori jó koronában számítva, a mai vagyonának alapjául pedig lebecsülik ingó és ingatlan vagyonát a mai devalvált koronában számítva, de mégis koronának véve al pari a háború előtti huszszoros értékűt a mai devalvált koronával, amely igazságtalanságból azután mindig egy óriási adóztatási alap kerül ki.

A legelső kereskedő joggal állítja, hogy nem gazdagabb ma, mint volt a háború előtt, mert ha visszaadják háború előtti raktárkészletét, ennek ellenében szívesen odaadja jelenlegi egész vagyonát.

Egy előttünk jól ismert cég tizennégy hónappal ezelőtt százezer koronáért, azaz akkoriban 50 ezer frankért chowreaux bőröket vásárolt Párisban fizetve quadrátját öt frankkal, kapott tehát tízezer quadrátot. Ezeket a bőröket azután Verseczen igen nagy haszonnal, huszszázalékkal drágábban eladta és a haszonnal meggyazdagodott tőkéjével újból elment Párisba bőrökért. Most is, mint először, öt frank volt egy quadrát chowreaux, csak hogy a frank ezúttal nem kettő, hanem öt korona volt és így a haszonnal meggyazdagodott pénzéért nem tízezer, hanem csak 4800 quadrátot kapott. Visszajövet a bőröket újból eladta huszszázalékos haszonnal 144 ezer koronáért, amellyel ismét Párisba készült. Párisban a chowreaux még mindig öt frank, de a frank most már se nem kettő, se nem öt, hanem tíz korona és így a már kétszer is meggyazdagodott összegért is már sem tízezer quadrátot, sem 4800-at, hanem már csak 2800-at lehet kapni. Az életből merített példában rengeteg sok a tanulság: az a kereskedő 10 ezer quadrát chowreaux felett rendelkezett és a folytonos hasznoszerzés mellett odáig jutott, hogy a vagyonát képező tízezer quadrát helyett már csak 2880 quadrát felett rendelkezhetett, tehát alaposan leszegényedett; az adóztató közeg azonban ezt

Telefon 330.

Városi Mozi a Városi Színházban.

Telefon 330.

Szombaton, január 17-én 1 előadás: este 8 órakor. Vasárnap, január 18-án 5 előadásban: d. u. fél 3, 4, fél 6, este 7 és fél 9 órakor.

A tulvilági tanu.

Dráma 6 felvonásban.

A főszerepben Ester Káren a világhírű olasz színművésznő.

meggazdagodásnak minősíti és alapos adóval sújtja a felett.

A folytonos haszon mellett az ennél sokkal nagyobb devalváció az áruaktárt folyton kibébitette, számokban kifejezve ez annyit jelent, ha a kereskedő tőkéjét évente hatszor megforgatta és amellet husz százalékot tisztán keresett, akkor öt év alatt hatszáz százalékot nyert, ezzel szemben a mai korona kétezer százalékkal kevesebbet ér, mint a háboru előtti; tehát egy hatszáz százalékos nyereséggel szemben áll egy kétezer százalékos veszteség; más szóval: a mai koronában számítva, a kereskedő vagyona ma hatszor annyi korona, mint a háboru előtt, de ezek a koronák csak egy-huszadrészt érik meg a háboru előttiéknél, a tőke tehát megszoroztatott hattal és elosztott husszal.

Egy szép napon arra fog ébredni az a paraszt, az a kereskedő, hogy a kétezer százalékos quadrát chewreauxja ismét csak két koronát ér quadrátonként, az a kereskedő, hogy a félakkora raktára ismét csak tízezer korona, az a paraszt arra, hogy a bora ismét csak hatvan fillér. És mért kellett akkor mégis annyi nyereség- és annyi jövedelemadót fizetni? Csakis azért, mert nem lett tekintetbe véve az a tény, hogy a ma koronája a múltnak az öt filléréje.

Azt mondhatná valaki, devalvált koronában lesz kiszámítva a vagyon is, a haszon is, avval lesz tehát fizetve az adó is; csak hogy egy látszólagos, illuzóris vagyonra, haszonra még akár devalvált koronában nem dukál adó.

Mindével csak azt akarom elérni, hogy lássunk tisztán, hogy ne beszéljünk be magunknak látszólagos hasznot és ne is engedjük ezt magunknak bebeszélni. Az adóztatásnál nyereség- és jövedelemadó alapjául csak tényleges nyereség- és jövedelemadót szolgálhat: erre orkódni pedig az adót fizető polgárságból választott bizottság köteles.

Hogy pedig a korona devalvációjából származó látszólagos haszon adóztatási alapul ne szolgálhasson, a verseczi kereskedők alanti kérvényt intézték a pénzügyigazgatósághoz:

„A verseczi adófizetők azon alázatos kérelemmel fordulnak a tekintetes pénzügyigazgatósághoz, kegyeskedjen tekintetbe venni a mai pénzegység, a papirkoronának devalvációját, kegyeskedjen a hadinyereség, a jövedelem, a vagyontöbblet megállapításánál ugyanazon pénzegységgel mérni ma, mint a múltban.

A pénz egy csereforgalmi eszköz, amelynek az értéke bevásárló képességétől függ. Miután a ma egy koronája egyenlő a háboru előtti öt fillérrel, az arany pénzegységnek viszont ma is ugyanaz a bevásárló ereje, — kérjük a fölbírtvagyon, illetőleg a nyereség megállapításánál fentieket betudni, t. i. méltóztassék a háboru előtti és a mai vagyon összehasonlításánál az aranypénzt alapul venni, más szóval a vagyon összehasonlításánál vagy megszorozandó a háboru előtti vagyon husszal, vagy elosztandó a jelenlegi husszal, aszerint amint a háboru előtti koronával vagy a mai koronával mérünk. Mert a vagyont is, a haszont is mindig csak ugyanazon mérlegen lehet mérni. Hamis az a mérleg, amely ugyanazt a súlyt, ugyanazt a vagyont egyszer tíz kilónak, máskor ke száz kilónak, egyszer ezer koronának, máskor huszezer koronának méri.

Nem gazdagabb az az üzletember félig üres stélázsikkal ma, ám kétszáz ezer devalvált koronát ér, mint volt a háboru előtt teli stélázsikkal tízezer korona értékben, de akkori akár arany koronában számítva.

Ez elszegényedés, de nem meggazdagodás. Alázattal esedezzünk, kegyeskedjen a tekintetes Pénzügyigazgatóság fenti bizonyítékainkat magáévá tenni és az adók kivetésénél alapul venni“.

Krausz Péter,
a verseczi kereskedők együletének
alelnöke.

EGY ADÓ 106
egy 5 éves sötétpej mén és egy 4 éves sötétpej mén, 170 cm. magasak, hibátlanok, köztenyésztési célokra alkalmasak. — Megtekinthetők a tulajdonosnál **ZACHARIÁS MIHÁLY** bérlőnél **CSENE**.

Meghívó.

A „Nagybecskereki tenetkezési egyület“ 1920. évi február hó 1-én délelőtt 10 órakor az Filmer féle vendéglőben

közgyűlést

tart, melyre a t. c. tagok tisztelettel meghívotnak.

Napirend:

1. Három jegyzőkönyvhitelesítő választása.
2. Számadási jelentés 1919. évről.
3. A mérleg előterjesztése és a felmentvény megadása.
4. Újra választandó: 10 három évre, 1 egy évre, 2 választmányi tag két évre és 4 igazgatóági tag választása.
5. A választmány indítványa a halotti díjak fel-emelése, ugymint befizetése iránt is.
6. A választmány javaslata az elnök remun-rációja tárgyában.
7. Esetleges indítványok.

60.633—1920 szám.

111

Pályázati hirdetés.

A városi rendőrlégénység részére szükséges 75 (hetvenöt) db téli-köpeny elkészítésének biztosítása céljából pályázatot hirdetek.

A szöveget a város adja; a többit a vállalkozó. Irásbeli ajánlatok folyó évi január hó 23-án 12 óráig a hivatalhoz beadhatók.

A városi tanács az ajánlatok közti szabad választási jogot fenntartja.

Nagybecskerek, 1920. évi január 16.

Zslva Jankahidacz, polgármester.

Van szerencsénk tisztelettel értesíteni a helybeli és vidéki n. é. közönséget, hogy a régi városház épületében **I. Alexander-ut I.**

Divatáru üzletet

a „Menyasszony“-hoz

nyitottunk, ahol férfi- és női-ruhászövetek, selymek, menyasszonyi kelengyék íéii szöveitek, posztók, barkettek, kanavászok és mindenféle rőfősáruk leg-olesőbban szerezhetők be.

Szabott árak! Pontos kiszolgálás! Az üzlet vasárnap zárva!

Kérjük a n. é. közönség pártfogását

kiváló tisztelettel

Radvanovity Vrska és Jovancsity.

Keresek megvételre

1 drb sima őrlő hengerezéket, 1 drb 1. vagy 2-es számú „Rentabel“-t vagy ennek megfelelő gabona-hámogépet és 1 drb „Detaser“ felbontógépet.

Eladok

92 hengerezéket, 1 drb 3. számú „Rentabel“-t, 2 drb Wörner-féle hegyezőgépet, tarát, 2-3 és 4 méteres cilindereket, felvonókat, garatokat és különféle apróbb malomborendezéshez szükséges részeket.

Kulik Pál malomtulajdonos **Fehértemplom**

Krausz mechanikai cipőgyár Versecz.

Ajánlja minden cipőkereskedőnek elsőrangú gyártmányát férfi-, női- és gyermek cipőkben. 15

Megérkeztek a világhírű svájci

— „Bally“ cipők —

A világ legjobb gyártmányai!

Mindennemű női-, férfi- és gyermek-, továbbá estélyi lakk- és selyemcipők.

96 **Liptay Dezső.**

Halló! **Hova megy Ön** Halló!

családjával vasárnap és ünnepnap este?

A Geyer-féle vendéglőbe,

hol egy Wiener Schrammel quartett hangversenyez. Tisztelettel Krbetz Rezső, bérő.

Kertészi állást

keres április hó 1-ére, nős, családos műkertész, ki az összes kertészeti teendőkben teljesen jártas. Cim:

Kovács Ödön uradalmimű kertész, Temesvajkocz, Temes m.

Ügyes segéd

kerestetik

uridivat szakmában.

::: **Liptay Dezső.** :::

Dr. Knezsevics-féle törv. védett

„FRIGOLIN“

a legjobb és legbiztosabb szer a leg-súlyosabb fagyási eseteknél is.

=== „FRIGOLIN“ ===

a legjobb szer lábizzadás ellen, mert ha azt 2-szer naponta evvel bedörzsöljük, elveszti izzadságát és kellemetlen szagát. — Kitűnő szer

RHEUMA, ISCHIAS, NEURALGIA és a fájalmaknál, melyek fagyással járnak. 1438

=== „FRIGOLIN“ ===

kapható Kollarich Gábor gyógyszer-tárában, Melkuhn Dezső drogériájában Nagybecskereken és a készítőnél

„ARANY KERESZT“ GYÓGYSZ. Kevevára (Bánát).

Figyeljünk a védjegyre: „Fekete kereszt“! Óvakodjunk az értéktelen utánzatoktól!

Oszvald J. fűszer- és rövidáru nagykereskedő

trg (Erzsébet-tér 4. szám, „Korona“-szállodával szemben.) 112

Ezaton ajánlja a n. b. vevőközönség figyelmébe a fenti cikkekkel dusan felszerelt, csak nagybani raktárát. :- Helybelieknek az áru házhoz szállittatik.